

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาอังกฤษมีความสำคัญในการพัฒนาประเทศและใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวงการการศึกษา ธุรกิจ หรืออุตสาหกรรม เป็นต้น ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบทางการศึกษาจึงได้จัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกระดับและในทุกสถานการศึกษา เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ สามารถนำภาษาอังกฤษที่ตนเรียนไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต กล่าวคือ ในอดีตการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นการเรียนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความรู้ทั่วไป ใช้วรรณคดีเป็นสื่อในการสอน เน้นการเรียนกฎเกณฑ์และคำศัพท์ทางภาษา เช่น ประโยคภาษาอังกฤษมีองค์ประกอบอย่างไร ความหมายของคำกริยา คำวิเศษณ์คืออะไร เป็นการนำเอาตัวภาษามาเป็นเนื้อหาวิชาในการเรียน (Aban T. Bhatia 1979 :24) นอกจากนี้การสอนภาษายังเน้นในแง่ของทฤษฎี เพื่อเป็นหลักทางปัญญา และเป็นการฝึกจิตใจ สำหรับในปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีจุดมุ่งหมายเพื่อการติดต่อสื่อสาร คำนึงถึงการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ภาษาให้ถูกกาลเทศะและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้อื่น ๆ

การเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดังกล่าว สืบเนื่องมาจากความล้มเหลวในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั่วไป ซึ่งถึงแม้ว่าผู้เรียนจะเรียนภาษาอังกฤษนานถึง ๖ ปีหรือมากกว่านั้นก็ยังไม่สามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายตามต้องการได้ (David J.J.S. Blackie 1976:23) และในระหว่างต้นทศวรรษ ๑๙๖๐ ได้มีรายงานจากทั่วโลกที่แสดงให้เห็นถึงความไม่พอใจที่เพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับการสอนภาษา เนื่องจากผู้เรียนถูกกำหนดให้เรียนวรรณคดี โดยมิได้สนใจถึงวัตถุประสงค์ ความต้องการ

และความสนใจของผู้เรียนเลย (Jo McDonough 1984:4) อีกทั้งในปัจจุบัน ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีมากขึ้นและเข้ามาเกี่ยวข้องกับการศึกษามีการค้นพบความรู้ใหม่ ๆ จึงจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาวิชานั้น ๆ เป็นเครื่องมือในการค้นคว้าและถ่ายทอดความรู้ ดังเช่น พรพิมล เสนะวงศ์ (๒๕๒๕:๖๓) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะว่าเกิดขึ้นมาจากความต้องการใช้ภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นประตูเปิดไปสู่แหล่งความคิดทางค่านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากนี้ยังมีแรงผลักดันทางสังคมทำให้ผู้ใช้ภาษาหลายภาษาต้องการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรีบด่วน (Peter Stevens 1980:106) ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั่วไปซึ่งเคยจัดอยู่นั้นจึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพราะไม่สามารถนำเอาภาษาอังกฤษที่เคยเรียนไปใช้ประโยชน์ทางอาชีพและการศึกษาของตนได้เท่าที่ควร ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการสอนภาษาอังกฤษให้เหมาะสมกับความต้องการ จุดประสงค์ของผู้เรียนและสภาพสังคม โดยเปลี่ยนจากการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั่วไปมาเป็นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเรียนเป็นเครื่องกำหนดขอบเขตและทักษะของภาษาในสาขาที่ต้องการ

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะไม่ได้เป็นการสอนแนวใหม่ แต่เปลี่ยนจากการยึดตัวครูมาเป็นการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา จากระบบการเรียนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher - centered instruction) มาเป็นระบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner - centered instruction) โดยจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (พรพิมล เสนะวงศ์ ๒๕๒๕:๖๓)

ประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสนใจต่อการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเป็นอย่างมาก เช่น ในตะวันออกกลางได้จัดทำแผนงานการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะขึ้น เนื่องจากได้รับอิทธิพลและความช่วยเหลือจากหน่วยงานทางการศึกษาของประเทศอังกฤษ หรือประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งกำลังมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจและตระหนักถึงความสำคัญในการฝึกคนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งองค์ประกอบอันหนึ่งในการฝึกคนให้มีความรู้ทางภาษาอังกฤษก็คือการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์

เฉพาะ เพราะการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ นั้นต้องอาศัยเอกสารและสิ่งพิมพ์ที่เป็นภาษาอังกฤษทั้งสิ้น

สำหรับประเทศไทย ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงมาสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมากขึ้น ดังที่ พรรณี สาคริก (Panninee Sagarik 1979:7) กล่าวว่าประเทศไทยเป็นสังคมที่ใช้ภาษาเดียวในการติดต่อสื่อสาร สำหรับผู้ที่จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษจึงต้องการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งตรงกับที่ จำเนียร พรินไหว (๒๕๒๑:๓๕๒) ได้กล่าวไว้ว่าปัจจุบันผู้เรียนภาษาอังกฤษซึ่งมีจุดประสงค์ในการเรียนแตกต่างกันออกไปมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเกิดจากความต้องการใช้ภาษาในแง่มุมที่เฉพาะเจาะจง จึงควรจัดสอนในสิ่งที่เขาควรรู้มากกว่าสอนภาษาในแง่อื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการเฉพาะของตน

จากความจำเป็นดังกล่าวทำให้การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในประเทศไทยกว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งในระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และมัธยมศึกษา ในระดับอาชีวศึกษานั้น กรมอาชีวศึกษาได้จัดให้มีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะขึ้นตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๕ โดยจัดให้มีการสอนภาษาอังกฤษเทคนิคก่อน (Mayuree Durongphan et al 1982:39) ในปัจจุบันกรมอาชีวศึกษาได้จัดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะขึ้นในทุกโปรแกรมและทุกระดับ โดยเฉพาะในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษธุรกิจ ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะโดยกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพและดำรงชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๒๔:๑๐๔)

ต่อมาเมื่อกระทรวงศึกษาธิการเห็นความจำเป็นเกี่ยวกับการสอนวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงได้กำหนดโปรแกรมวิชาชีพไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ โดยเปิดสอน ๕ สาขาวิชาชีพ คือ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม คหกรรม ศิลปหัตถกรรม และพาณิชยกรรม สำหรับสาขาพาณิชยกรรมนั้นเป็นสาขาที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากประเทศไทยกำลังอยู่ในระยะเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและตลาดแรงงานมีความต้องการกำลังคนในระดับนี้มาก ดังนั้นจึงมีนักเรียนเห็นความสำคัญและเลือกเรียนพาณิชยกรรมเป็นจำนวนมาก ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา

ภาษาอังกฤษธุรกิจซึ่งจัดขึ้นสำหรับนักเรียนโปรแกรมพาณิชยกรรมจึงมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เพราะสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ เนื่องจากขณะนี้รัฐบาลได้ชักชวนนักลงทุนชาวต่างประเทศให้เข้ามาประกอบธุรกิจ ลงทุนทางอุตสาหกรรมและการค้า สื่อกลางที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินธุรกิจคือกัน คือ ภาษาอังกฤษธุรกิจซึ่งจะเป็นจุดมุ่งหมายไปสู่ความก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ

การเรียนภาษาอังกฤษธุรกิจทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ได้กำหนดเนื้อหา ขอบเขต และเวลาเรียนเหมือนกัน จึงเป็นที่น่าสนใจว่าระหว่างการเรียนภาษาอังกฤษธุรกิจในสองระดับนี้ ผู้เรียนจะมีความสามารถทั่วไปในการใช้ภาษาอังกฤษได้เท่ากันหรือมีความแตกต่างกันอย่างไร เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดทำวิจัยด้านนี้มาก่อน ผู้วิจัยซึ่งสนใจในเรื่องภาษาอังกฤษธุรกิจจึงได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบในเรื่องนี้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษธุรกิจต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- ๑. เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษธุรกิจของนักเรียนโปรแกรมพาณิชยกรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- ๒. เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษธุรกิจของนักเรียนโปรแกรมพาณิชยกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- ๓. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษธุรกิจของนักเรียนโปรแกรมพาณิชยกรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

สมมติฐานการวิจัย

เวอร์เนอร์ ฮิลเลน(Werner Hüllen, in Reinhold Freudenstein, ed, 1981 : 65) มีความเห็นสอดคล้องกับมาเรียน แอนโตเนียตตา อัลบา เซลานี (Maria Antonietta Alba Celani, in the British Council, ed. 1977 : 97) ว่านักเรียนที่เรียนโปรแกรมวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ไม่ได้ตัดสินใจแน่นอนที่จะประกอบอาชีพ จึงขาดแรงจูงใจในการเรียนวิชาชีพและ
วิชาการอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงภาษาอังกฤษด้วย ซึ่งตรงข้ามกับนักเรียนในวิทยาลัย
อาชีวศึกษาที่มีแรงจูงใจในการเรียนมากกว่า เพราะมองเห็นความสำคัญในการเรียน
และมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนที่จะออกไปประกอบอาชีพ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนโปรแกรมพาณิชยกรรมในระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายและในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีความสามารถในการใช้ภาษา
อังกฤษธุรกิจแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

๑. กลุ่มตัวอย่างประชากรจำกัดเฉพาะนักเรียนโปรแกรมพาณิชยกรรมระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลาย และวิทยาลัยอาชีวศึกษาหรือวิทยาลัยเทคนิคของรัฐบาล และกำลังศึกษาอยู่
ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๒๔ ซึ่งได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ สอ ๑๐๑ ถึง
สอ ๑๐๔ ทั้ง ๔ รายวิชามาแล้ว

๒. การวิจัยครั้งนี้ไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ และระดับ
สติปัญญา

คำจำกัดความในการวิจัย

ภาษาอังกฤษธุรกิจ

หมายถึง วิชาภาษาอังกฤษที่จัดไว้สำหรับ

นักเรียนโปรแกรมพาณิชยกรรม ซึ่ง
เป็นวิชาที่อยู่ในหมวดวิชาสัมพันธ์และ
หมวดวิชาชีพ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

หมายถึง

นักเรียนโปรแกรมพาณิชยกรรม ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ ๕ ซึ่งเรียนในโรงเรียน
ของรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษาและ
เรียนภาษาอังกฤษธุรกิจครบทั้ง ๔
รายวิชาแล้ว

นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หมายถึง นักเรียนโปรแกรมพาณิชยกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ ๓ ซึ่งเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาหรือวิทยาลัยพาณิชยกรรม หรือวิทยาลัยเทคนิคของรัฐบาล สังกัดกรมอาชีวศึกษาและเรียนภาษาอังกฤษธุรกิจครบทั้ง ๔ รายวิชาแล้ว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. เป็นแนวทางสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ ในการปรับปรุงหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ
๒. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ
๓. เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาอังกฤษธุรกิจต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย